

Bijlage 2

Landelijke agenda suïcidepreventie 2018-2021

In het debat van 7 september 2016 is besproken dat de minister van VWS opnieuw met de partijen uit het veld, zou overleggen om te komen tot een nieuwe Landelijke agenda suïcidepreventie 2018-2021, in vervolg op de eerdere agenda. Opnieuw bleek dat een groot aantal partijen¹ graag meedenkt over de aanpak, maatregelen en focus om bij te dragen aan een vermindering van suïcides en suïcidepogingen² in Nederland. Een breed gedragen meerjarige aanpak is van belang omdat het terugdringen van suïcides vergt dat we vanuit de verschillende hoeken van de maatschappij de risico's en signalen daarvan moeten leren herkennen en weten hoe we handelingsperspectief weten te bieden en op moeten treden. Ongeveer 40 procent van de personen die suïcide plegen is in zorg van de GGZ.

Landelijke agenda suïcidepreventie 2014-2017³: inzet en resultaten

In de zorg waren de acties met name gericht op het informeren en verspreiden van kennis van suïcidaliteit, vereiste competenties en scholing bij bepaalde beroepsgroepen, verbetering van de samenwerking in de keten en de intensivering van de rol van familie en naasten. De acties in het onderwijs en de sociaal-economische sector beperkten zich tot het ontwikkelen en aanbieden van gatekeeperstrainingen waarmee vaardigheden worden opgedaan voor de dagelijkse praktijk om suïcidaal gedrag goed te herkennen en weten hoe te handelen. Met betrekking tot de rol van de media was de inzet er met name op gericht om hen mee te nemen in het hanteren van de mediarijchtlijn. De uitvoering van de actiepunten is in de verschillende domeinen niet synchroon gelopen. Veel van de aangekondigde acties zijn opgepakt en uitgevoerd, voor sommige acties was meer tijd nodig, andere acties vergden een andere invalshoek. Dit heeft geleid tot de onderstaande agenda en aandachtspunten.

Rol VWS

Evenals dat bij de uitvoering van de vorige agenda het geval was, vervult VWS in dit dossier merendeels een faciliterende rol. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de agenda, ligt bij de betrokken partijen. VWS wil het belang van het onderwerp suïcidepreventie actief uitdragen en agenderen en heeft de regie genomen om te komen tot een formulering van een vervolg van de Landelijke agenda en zal zo nodig ook de regie nemen om veldpartijen bijeen te brengen om te komen tot (betere) samenwerking op dit dossier. VWS zal met een projectsubsidie Stichting 113 Zelfmoordpreventie in staat stellen een aanjagende en coördinerende rol te vervullen bij de uitvoering van de Landelijke agenda en de bewaking van de voortgang daarvan. 113 Zelfmoordpreventie is vanuit haar rol betrokken bij alle activiteiten die genoemd staan in de Landelijke agenda, bij de ene activiteit intensiever dan bij de andere. Dat is mede afhankelijk van de fase waarin de activiteit zich bevindt.

¹ NVvP, NIP, POH GGZ, MIND, GGZ NL, IvdVen, V&VN, LHV, GGD GHOR, NVSHA Prorail, NS, VU A'dam, Nivel, VO raad, LOS hbo, School en Veiligheid, LBS WO, Politie, UWV, ministeries IenM, V&J, SZW en OC&W en 113 Zelfmoordpreventie

² Suïcidepoging is een handeling zonder dodelijke afloop, waarmee een persoon, door de verwachting schade aan het eigen lichaam of de dood te bewerkstelligen, of door het risico daarop niet uit de weg te gaan, gewenste veranderingen probeert aan te brengen. Deze handeling is geen terugkerende gewoonte (MDR diagnostiek en behandeling suïcidaal gedrag 2012).

³ Kamerstukken II, vergaderjaar 2014-2015, 32793 nr. 113

Landelijke agenda 2018-2021: starten, continueren, verdiepen en verbreden

Domein zorg	Fase	Actie of maatregel	Betrokken partijen
-------------	------	--------------------	--------------------

GGD-en. Nederland kent 25 GGD-en. Zes GGD-en zijn vanaf 2016 intensief bezig met een lokale aanpak suicidepreventie (Supranet). Het is belangrijk van deze goede voorbeelden te leren, ze te verspreiden en daarnaast verbinding te leggen met o.a. het Meerjarenprogramma depressiepreventie en het programma Verwarde Personen.

GGD	continueren	Opschaling Supranet Community, verbinden andere GGD regio's	GGD GHOR
-----	-------------	---	----------

GGZ-instellingen. 24 grote GGZ-instellingen zijn intensief aan de slag met het onderwerp suicidepreventie en 13 instellingen daarvan wisselen met elkaar data en praktijkvoorbeelden actief uit via Supranet GGZ.

GGZ-instellingen	verbreden	Benaderen en betrekken nieuwe(re) GGZ aanbieders/zorginstellingen specialistische ggz	113, GGZNL indiv. aanbieders
------------------	-----------	---	------------------------------

Cliënten/naasten. Hoewel er verschillende activiteiten in gang zijn gezet met de LSFVP en MIND (LP GGZ), blijkt in de praktijk het betrekken van naasten in de behandeling een complex proces. Het aanbieden van meer handvatten kan met de nieuwe Generieke Module Suicidepreventie, naast de Multidisciplinaire richtlijn Diagnostiek (MDR) en behandeling van suïcidaal gedrag, vorm krijgen. De generieke module verschijnt in het najaar van 2017.

Cliënten/naasten	starten	Ontwikkeling en stimuleren training voor naasten suïcidaal gedrag dierbare	113
	starten	Bijdragen aan implementatie Generieke Module suicidepreventie (MDR)	MIND, LSFVP

SEH. De spoedeisende hulpdiensten zien veel van de suïcidepogingen in Nederland. De inzet op het terrein van de ggz is tot nog toe gericht op de acute ggz en de aanpak verwarde personen. Er is veel winst te halen in verbetering van kennis, inzicht en vaardigheden op het terrein van suicidepreventie, met name het bieden van nazorg na behandeling op de SEH.

SEH	start	Kwartiermaker suicidepreventie	NVSHA, V&VN
SEH	start	aanpassing curriculum SEH-arts	NVSHA
SEH	start	klinische lessen ontwikkelen en uitvoeren	NVSHA, 113, NVZ
SEH	start/ verbreden	nazorg na behandeling voor suicidepreventie	GGD-en, 113
ziekenhuizen	start	zorgdragen voor aandacht en inbedden suicidepreventie en nazorg	NVZ, NVSHA

Huisartsen. Het NHG heeft gedurende de looptijd van de eerste agenda haar standaarden, protocollen aangepast zodat het onderwerp suicidepreventie goed belegd en geborgd is. Ook biedt het NHG specifieke trainingen suicidepreventie aan. Huisartsen kunnen een spilfunctie vervullen bij het herkennen, behandelen en doorverwijzen van suïcidale patiënten. Daar is nog ruimte voor verbetering, naast verbetering van aansluiting met de tweedelij (ziekenhuis en crisisdienst GGZ).

Huisartsen	continueren/ verbreden	promoten en samenwerking met 113 training suicidepreventie (ook voor POH GGZ en doktersassistenten) evalueren opbrengsten/resultaten Supranet Community	LHV, NHG, POH GGZ Nivel
------------	---------------------------	---	----------------------------

Ketenpartners. Het is belangrijk dat in de (zorg)keten mensen met suïcidaal gedrag, goed worden

herkend, opgevangen, behandeld en (warm)overgedragen worden. Deze keten heeft grote overlap met de keten in de acute ggz, waar partijen al langere tijd zich inzetten om de samenwerking te verbeteren.

**(Vrijgevestigde)psychologen/
psychiaters**

continueren/ verdiepen	Bevordering samenwerking in de keten	NIP, NVvP
start	Gebruik veiligheidsplan	NIP, NVvP

Zorgkoepels en

Onderwijsinstellingen Verschillende koepels en verenigingen hebben in de afgelopen jaren hun opleidingen gescreend en waar nodig aangevuld met het thema suïcidepreventie. Een helder inzicht in de mate waarin dit is gebeurd ontbreekt tot nog toe.

opleidingsinstituten zorgprofessionals	start	Inventarisatie aantal uren expliciet suïcidepreventie in de opleidingen	NVvP, NIP V&VN, NVSHA NHG
---	-------	--	---------------------------------

Domein Onderwijs **Fase** **Actie of maatregel** **Betrokken partijen**

Onderwijs. Suïcide is de eerste doodsoorzaak onder de jonge mensen tussen de 20 en 25 jaar onder jonge vrouwen in de leeftijdsgroep 15-19 jaar vindt het grootste aantal zelf toegebracht letsel plaats. Het is daarom belangrijk dat leerkrachten (leden Zorg advies team) in het voortgezet onderwijs, signalen van suïcidaliteit herkennen, weten hoe te handelen en een goed zicht op de risicogroepen hebben. Suïcidepreventie past goed in het veiligheidsbeleid van onderwijsinstellingen.

koepels, landelijke organisaties	start	Integreren van suïcidepreventie binnen het bredere sociaal veiligheidsbeleid	Los HBO ⁴ , LBS-WO ⁵ , Ver. Hogescholen VO-raad, Stichting School en Veiligheid
(Regionale) netwerken en samenwerkingsver- banden	verdiepen, verbreden	Ontwikkelen suïcidepreventiebeleid versterken samenwerking keten- partners, stimuleren gebruik signaleringsinstrumenten, proto- colen, handreikingen, trainingen	113, Stichting School en Veiligheid, Stich- ting Handicap en Studie en bestaande netwerken VO, MBO HBO, WO
Individuele Onderwijsinstellingen	continueren	Implementeren van lokaal beleid/ protocol. Afnemen gatekeepers- Trainingen en effectieve program- ma's	113 en onderwijs- instellingen

Domein Media **Fase** **Actie of maatregel** **Betrokken partijen**

Media. Het is van groot belang dat de media voldoende kennis hebben om zorgvuldig en gepast over suïcidaliteit te informeren. Veel journalisten hanteren inmiddels de 'mediacode', ook vindt de naamsvermelding van 113 in kranten en tv veel vaker dan voorheen plaats.

Landelijke/lokale media	continueren verdiepen	voorzetten van eerdere acties en gericht op doorbreken van mythes over suïcidaliteit/verantwoorde berichtgeving.	113, verschillende media
-------------------------	--------------------------	---	-----------------------------

⁴ Landelijk organisatie studentendecanen hbo

⁵ Landelijk Beraad Studentendecanen Wetenschappelijk Onderwijs

Soc-econ <i>domein</i>	Fase	Actie of maatregel	Betrokken partijen
------------------------	------	--------------------	--------------------

Sociaal-economisch domein. De eerste Landelijke agenda heeft zich gericht op agendering van suïcidepreventie bij koepels en organisaties binnen het sociaal-economisch domein (schuldhelpverlening, gerechtsdeurwaarders, bewindvoerders, UWV en sociale diensten en politie) met als doel het afnemen van gatekeepertrainingen. Inmiddels groeit de interesse in het veld, worden vele lezingen gegeven en neemt de afname van trainingen toe. In de proeftuinregio's van SUPRANET worden de medewerkers van de organisaties uit de SES getraind en wordt samengewerkt met zorg- en welzijnsorganisaties.

Koepels/opleidings- instituten bewind- voerders en anderen	start	onderzoeken borgen in opleiding vaardigheden suïcidepreventie	UWV, Divosa, NVVK, NBPB
	continueren	uitvoering gatekeepers- trainingen	

Aanpak IenM spoor	Fase	Actie of maatregel	Betrokken partijen
----------------------	------	--------------------	--------------------

Vervoerders	verdiepen/ verbreden	Uitvoering programmaplan suïcidepreventie Prorail 2017-2021	IenM, Prorail, alle vervoerders
-------------	-------------------------	---	------------------------------------

Onderzoeksprogramma

Suïcidepreventie. Op 1 november 2016 zijn tien onderzoeksprojecten van het programma Suïcidepreventie van ZonMw van start gegaan. Hiermee levert het programma kennis op die bijdraagt aan de preventie van suïcide. Daarnaast stimuleert het programma de kennisoverdracht en implementatie en bevordert het de samenwerking rond suïcidepreventie. Oplevering uitkomsten onderzoek: 2018-2020. Aan de agenda is een gericht traject Suïcidepreventie bij jongeren toegevoegd, die twee projecten zal opleveren over jongeren in de schoolsetting en LHBT. Honorering wordt in juni 2017 verwacht.